

Félezer éves oklevél a vásárhelyi Tornyaiban

Egy félezer éves oklevél is szerepel a vásárhelyi Tornyai János Múzeum azon tárlatán, amely az egykori céhes világot mutatja be. A dokumentumot még II. Ulászló király adta ki a vargáknak.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Magyarország egyik legjelentősebb céhes anyagát állították ki a vásárhelyi Tornyai János Múzeumban, melyet az érdeklődők 2008. február 28-áig tekinthetnek meg.

A Nagy Vera néprajzkutató és Bernátsky Ferenc történész által összeállított tárlaton elsősorban egykori céhládákat mutatnak be. Egy-egy céhen belül nem csupán a teljes jogú céhmestereknek, hanem a legényeknek is volt ládjuk, ami azonban eltérő volt. A gyűlések idején csak úgy mondhatták el mind az öregek, mind a fiatalok a panaszaikat, ha nyitott ládjuk mellett álltak. Karbantartásukra nagyon ügyeltek, így maradtak ránk 250 éves darab is.

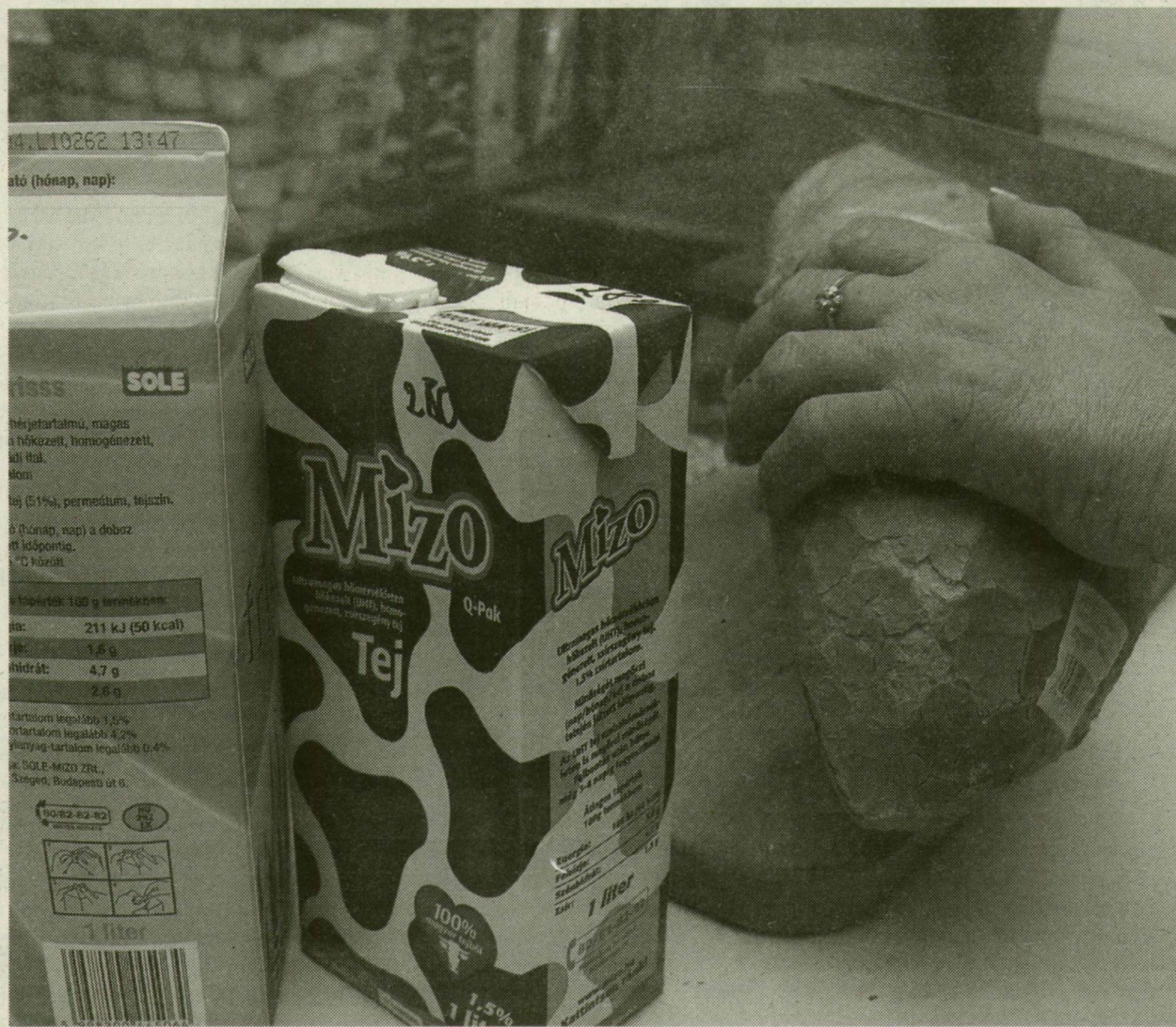
A kiállítás legérdekesebb tárgya azonban nem egy láda, hanem egy oklevél. Ezt még 1491-ben II. Ulászló adta ki a szebeni vargamestereknek. A latin nyelven íródott dokumentumban a király örökérvénytel megerősítette az elődje által adott céhjogokat és kiváltságokat. A történészek számára a félezer éves levél későbbi története egy kicsit homályos. Nem lehet tudni, miként került Vásárhelyre. A Tornyai leltárkönyve szerint 1971-től már biztosan a városban van az értékes történelmi forrás.

CSAK AZ LEHET VARGA, AKI HÁZAS.

A félezer éves oklevélből kiolvasható, hogy a vargamesterséget csak az gyakorolhatja, aki házasságban él, már van örököse, tagja a céhszervezetnek, illetve a családját el tudja tartani. A dokumentumban az is szerepel, hogy a rosszul látó idős mestereket, akik már nem tudják szakmájukat megfelelően ellátni, a fiataloknak kell eltartaniuk. Az a céhtag, aki a kiváltságlevélben foglaltakat nem tartotta be, felségértést követett el, és emiatt akár ki is végezheték.

SZINTE MINDEN DRÁGUL, AMI DRÁGULHAT 2008-BAN

Gáz-, áram- és élelmiszersokk

■ AZ IDÉN VÁRHATÓAN TÍZ SZÁZALÉKKAL EMELKEDIK MAJD AZ ÉLELMISZEREK ÁRA

Fotó: Frank Yvette

Azt hittük, a gáz árával kapcsolatban a legnagyobb megrázkódtatást 2007-ben szenvedtük el. Kiderülhet azonban, hogy 2008 is tartogat szíves meglepetéseket. Az élelmiszerárak 10 százalékos drágulását pedig szinte már természetesnek vesszük.

FEKETE KLÁRA

Az áram egységesen 9-10 százalékkal drágul januártól a lakosság és a nagyon kis fogyasztók számára a teljes egészében liberalizált magyar árampiacon. A háztartások eddig közel 38 forintot fizettek egy kilowattért, a jövőben viszont csaknem 42 forinttal kell számolniuk.

Ennél sokkal nagyobb terhet jelent majd az emberek számára az, hogy januártól 5 százalékkal drágul a gáz, ráadásul már most tudni, hogy áprilistól újabb áremelés várható. A mostani emeléssel 101-ről 106 forintra nő a gáz köbméterenkénti alapára, ennyit fizetnek azok, akik nem részesülnek ártámogatásban. Április-

ban pedig újabb 7,5 százalékkal már 114 forintra is emelkedhet a gázár. A további drágulás a kőolajpiac alaku-

Nem változik

Van jó hírünk is: január 1-jétől nem emelkedik az autóbusz- és vonaljegyek, illetve a bérletek ára a helyközi közlekedésben, és nem drágul az úthasználat a sztrádákon. Újdonság – mint ahogy arról lapunkban már beszámoltunk –, hogy megszűnik a matrica, az útdíj megváltásakor kapott bizonylatot viszont egy évig őrizni kell. Áprilistól a személygépkocsik négynapos útdíja tehát továbbra is 1170 forintba kerül.

lásának függvénye: ha megint nőnek az olajárak – ez a rosszabb forgatókönyv –, júliustól az alaptarifát 119 forint is lehet. Az egész éves gázáremel-

lés elérheti az ideit, 17 százalékos mértéket.

Az új év elejétől a nagyon kicsi, illetve a relatíve nagy jövedelemmel rendelkezők „járnak jól”, pontosabban inkább kevésbé rosszul a gázár-emelés kapcsán. Január elsejétől ugyanis a 71 ezer 150 forintnál kisebb,

illetve a 99 ezer 611 forintnál nagyobb egy főre eső havi jövedelmű háztartásoknál köbméterenként 5 forinttal emelkedik a földgáz ára: ők a köbmé-

→ **EGÉSZSÉGÜGY.** 400-nál is több gyógyszer ára csökken máttól, átlagosan 10,6 százalékkal, 31 készítménynél azonban az 50 százalékot is meghaladja az árzuhanás mértéke. A vérnyomáscsökkentők, a depresszió elleni szerek és az antipszichotikumok lettek olcsóbbak. A korábban nem támogatott korai analóg inzulinkezelést mostantól 50 százalékkal, a tb állja. Többet kell fizetni viszont a gépjárműengedélyhez és a lőfegyvertartáshoz szükséges orvosi vizsgálatokért. A 40 év alattiaknak 6300, a 40 és 60 év közöttieknek pedig 4200 forintba kerül mindez. A kórházakban mostantól biztosítani kell a napi háromszori étkezést, az ebédnek kétfajta választható menüből, továbbá napi egyszer friss gyümölcsből kell állnia.

terenként 106 forintos gázért január elsejétől is „csak” 66, illetve 73 forintot fizetnek majd. A „közbülső” jövedelmi sávban lévőket érinti kedvezőtlenebbül az emelés, hiszen számukra csaknem tíz forinttal drágul a gáz jövő év elejétől.

Januártól emelkednek a postai szolgáltatások díjai, az átlagos drágulás 7 százalék lesz. A szabványlevél és a képeslap feladási díja 30 grammos súlyhatárig 62 forintról 70 forintra emelkedik, az elsőbbségi levelekért minimum 5 forinttal többet, vagyis 100-at fizetnek majd. Az európai országokba címzett, 20 grammos szabványlevélért a jelenlegi 180 forint helyett 200 forintot kérnek majd el a postákon.

Csaknem 10 százalékkal drágulnak jövőre az élelmiszerek – derül ki a Gazdaságkutató Zrt. előrejelzéséből, amely nem okozott meglepetéseket a vevők számára. Ez a mérték szinte eltörpül a 2007-es dráguláshullámhoz képest: a mögöttünk álló esztendőben például olyan sokkakat éltünk túl, mint a liszt 60 és az étolaj 30 százalékos drágulása. A tojás, a száraztészta, a kenyér, a péksütemények árai is több mint 20 százalékkal emelkedtek, a baromfihúsért 17 százalékkal kellett többet fizetnünk. A 2008-ra prognosztizált átlagos 10 százalékos drágulást részint az energiaköltségek emelkedése okozza, a hús és a tej árának emelkedésében pedig a még mindig magas takarmányárak játszanak majd szerepet.

EGY HÓNAPJA VEZETI A SOMOGYI-KÖNYVTÁRT PALÁNKAINÉ SEBŐK ZSUZSANNA

Naplót ír az igazgató

December 1-jén öt évre új igazgatót neveztek ki a szegedi Somogyi-könyvtár élére. Palánkainé Sebők Zsuzsannát az első hónap értékelésére kértük. Rengeteg a dolog és a terv. Elbocsátás nem lesz, nagyobb változtatás egy év múlva várható.

DOMBAI TÜNDE

Új életéről a Somogyi-könyvtár igazgatói székében naplót ír egy hónapja Palánkainé Sebők Zsuzsanna. Főként azért, hogy tükröt tartson saját magának: honnan indult és hová tart. Korábban ugyanis nem voltak a mostanihoz hasonló terhei – árulta el, amikor gyorsleltárra kértük. Oriási a felelőssége, ezért hetente legalább háromszor papírra veti, amit lát, tapasztal. Azt mondja, visszaolvassva minden egészen más.

– Úgy akartam kezdeni az első napokat, mintha hazajönnék. És így is történt. Azt éreztem, hogy a kollégáim szeretettel fogadtak – összegzett a könyvtárvezető. – Akadtak elvárások, vágyak, születőfélben lévő tervek és álmok. Idő kell, hogy mind a 153 kollégámat meghallgassam, és teret adhassak a kreatív ötleteknek. Ez nem okoz gondot, hisz én is álltam a másik oldalon. Amúgy az átadás-átvétel

KÖNYVTÁROSKÉNT DOLGOZOTT.

Palánkainé Sebők Zsuzsanna 1956-ban született. Főiskolai diplomát szerzett könyvtár-földrajz szakon, tizenkilenc évesen kezdett dolgozni a Somogyi fiókhálózatában. A rendszerváltáskor a központi gyerekkönyvtárban folytatta; könyvtáros, majd vezető lett. Három éve váltott; a pedagógiai intézet fejlesztő munkatársa lett az intézet idén júliusi megszűnéséig. Az önkormányzat közgyűlése december 1-jétől öt évre választotta meg a városi könyvtár élére. Férje mérnök, két felnőtt lánya van.

zökkenőmentesen zajlott; elődöm, Szőkefalvi-Nagy Erzsébet a gyűjteményi osztály vezetőjeként folytatja a munkát, és viszi az általa elkezdett nagy programokat.

A kezdő hónapba a protokoll-látogatások és a napi ügyek mellé gazdasági évvizsgát, programsorozatok befejezését és ünnepi rendezvényeket is be kellett préselnie az új könyvtár-igazgatónak. Palánkainé Sebők Zsuzsanna igyekszik mindenütt jelen lenni, hogy munkatársai érezzék a figyelmét. Úgy fogalmazott: – Egyedül nem lehet világot megváltani. Csatában gondolkodom, mert működtetni és előremenni akarok. Zártuk és értékeltük a Szent-Györgyi-projektet, jövőre több ehhez fogható indítunk: a sportirodával olimpiai kiállítást és búcsúztató ünnepséget, a szabadtérivel pedig nyári programsorozatot tervezünk.

Mivel lenne elégedett egy év múlva a 410-420 millió forint összköltségvetésű bibliotéka új igazgatója? Felsorolta: a második félévben vitára bocsátja a jövő januártól beindítandó szervezeti változásokat. Elbocsátás nem lesz, sőt új kommunikációs munkatárssal bővíti az intézményt. Az energiaár- és az áfaváltozások miatt valamivel megemelt költségvetésre számít. Uniós pályázatokon akar részt venni, erősíti a

■ PALÁNKAINÉ SEBŐK ZSUZSANNA NAPLÓT ÍR AZ ÚJ ÉLETÉRŐL

Fotó: Segesvári Csaba

projekt munkát és a külső kapcsolatokat. Javít a műszaki feltételeken és a számítástechnikai háttérrel. Minőség-

biztosítást vezet be, ami az önértékelési rendszer bevezetését jelenti a Somogyiban.